

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
School Administration according to Good Governance of Schools
under Prachuapkirikhan Primary Education Service Area 1

ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ¹ และ สมใจ สืบเสาะ²
Pusanaporn Nakthippawan¹ and Somjai Suebsor²
^{1,2}มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
^{1,2}Ralamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand
E-mail: ¹maprang.32740@gmail.com; ²somjai.sub@rmutr.ac.th

Received February 11, 2022; Revised March 15, 2022; Accepted April 11, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ 2) เพื่อ
เปรียบเทียบหลักธรรมาภิบาลที่ใช้สำหรับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงานและขนาดโรงเรียน
รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน,
2543 เป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 296 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ชนิด คือ 1) แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 วิเคราะห์
ข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ
ค่าเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงานและ
ขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ เป็นประโยชน์ เพื่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล; การบริหารสถานศึกษา; ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

This Article aimed to study (1) to study the school administration according to the good governance of school administrators under Prachuapkirikhan Primary Education Service Area 1, and (2) to compare the good governance implemented for the school administration of schools under Prachuapkirikhan Primary Education Service area 1 classified by experience and school size. This study employed the quantitative research methodology. The data were collected from 296 samples of school administrators under Prachuapkirikhan Primary Education Service Area 1 year 2021. They were selected by Simple random sampling the instrument for collecting data was questionnaires and analyzed with mean standard deviation Analysis data by the hypothesis testing was conducted with F-test.

The research results were found as follows:

1. the school administration according to the good governance of school administrators under Prachuapkirikhan Primary Education Service Area 1 was at the high level,
2. the comparison of school administration according to the good governance of schools under Prachuapkirikhan Primary Education Service Area 1 classified by experience and school size had a significant difference at the statistical level of 0.05.

The body of knowledge from this research is useful for educational institute administration using the principles of good governance.

Keywords: Good Governance; School Administration; School Administrator

บทนำ

การบริหารถือว่าการใช้ศาสตร์และศิลป์ มาประกอบกันตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จ ความมีประสิทธิภาพขององค์กร แสดงถึงความเจริญก้าวหน้า การบริหารนั้นเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร มีลักษณะที่มีการสั่งการ นักบริหารต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การวินิจฉัยสั่งการจึงเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและการเจริญเติบโตของการบริหาร ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่

ว่าในครอบครัว องค์การใด ย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม (นิภาพรรณ ฝิวอน, 2559)

การบริหารสถานศึกษา “หลักธรรมาภิบาล” เป็นหลักสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสามารถยกระดับและสร้างความน่าเชื่อถือขององค์การ ช่วยเพิ่มศักยภาพขององค์การให้สอดคล้องกับทิศทางพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาที่มีความสุจริตโปร่งใสและเป็นธรรม (บวรศักดิ์ อุวรรณโน, 2560) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการดำเนินกิจการที่ยึดถือความสุจริต โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นหลักประกันแก่ว่าการทำหน้าที่ของผู้บริหารในองค์กรภาครัฐและเอกชนมีความสุจริต โปร่งใสเชื่อถือได้และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และบรรยากาศที่เอื้อต่อความสัมพันธ์และการสร้างสรรค์คุณภาพการบริหารงานอีกด้วย การทำให้องค์กรมีธรรมาภิบาลจึงเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักการทางบริหารที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย การบริหารโดยใช้ธรรมาภิบาลจึงเป็นหลักการปฏิบัติงานที่ได้ประกาศไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มี 6 ประการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังนั้นสถานศึกษาหลักธรรมาภิบาลจึงนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา และมีความถูกต้องสอดคล้องตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ (วิไลพร จันเสงี่ยม, 2555) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษานั้น จึงมีความจำต่อโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นองค์กรที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม การที่นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้จะมีช่วยให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส สามารถใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ได้มาอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสถานศึกษาของแต่ละแห่งจะมีการบริหารจัดการที่ต่างกันออกไป ในด้านของตัวแปรต่าง ๆ เช่น ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร ขนาดของสถานศึกษา จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งเกิดความวุ่นวายและความขัดแย้งภายในหน่วยงาน อาจต้องพบเจอกับปัญหาความขัดแย้งที่สูง บุคลากรเกิดการแย่งชิงกันเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น การแบ่งฝ่ายและเลือกพวกพ้องอย่างชัดเจน ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในตำแหน่งงานของตนเองขาดการช่วยเหลือกัน ไม่สนใจงานส่วนรวม ทำให้สถานศึกษาขาดประสิทธิภาพในการทำงาน

บทความนี้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานและขนาดโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นฐานในการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษาและส่งเสริมให้ผู้บริหารมีหลักธรรมาภิบาล สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดการบริหารที่มีความโปร่งใส นำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบหลักธรรมาภิบาลที่ใช้สำหรับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน และขนาดโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 แตกต่างกัน
2. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ขนาดโรงเรียนต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

สัมมนา รุณิธย์ (2556) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา

ชาญชัย พิงขุนทด (2552) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง กติกา กรอบ ทิศทาง กฎเกณฑ์การบริหารจัดการที่ดีงาม โดยเป็นเรื่องของการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ มีการส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลตัดสินใจสุจริตโปร่งใส ไม่คดโกง สามารถตรวจสอบการกระทำได้ทำให้ผลของงานเกิดประสิทธิภาพต่อส่วนร่วม ส่งผลให้ทุกภาคส่วนเกิดความร่วมมือและได้รับความเสมอภาคทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) กล่าวว่าธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองการบริหารจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดีซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มีความหมายอย่างกว้างกล่าวคือ หากได้มีความหมายเพียง หลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรม ทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การปราศจากการ แทรกแซงจากองค์กรภายนอก เป็นต้น

กมลพรรณ พึ่งดวง (2560) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง วิธีการดำเนินการที่ดีในการจัดการองค์การอย่างมี คุณธรรม จริยธรรม มีการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส รับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ มุ่งประโยชน์สุขให้เกิดกับประชาชน และการจัดสรรทรัพยากรขององค์การอย่างคุ้มค่า เป็นไปตาม กฎหมาย มีการดำเนินงานที่เป็นระเบียบ มีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทำให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของส่วนรวม และมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจขององค์การ วิธีการดำเนินงาน ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผย และโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม และการ มุ่งเน้นฉันทามติ หลักคุณธรรมและจริยธรรม

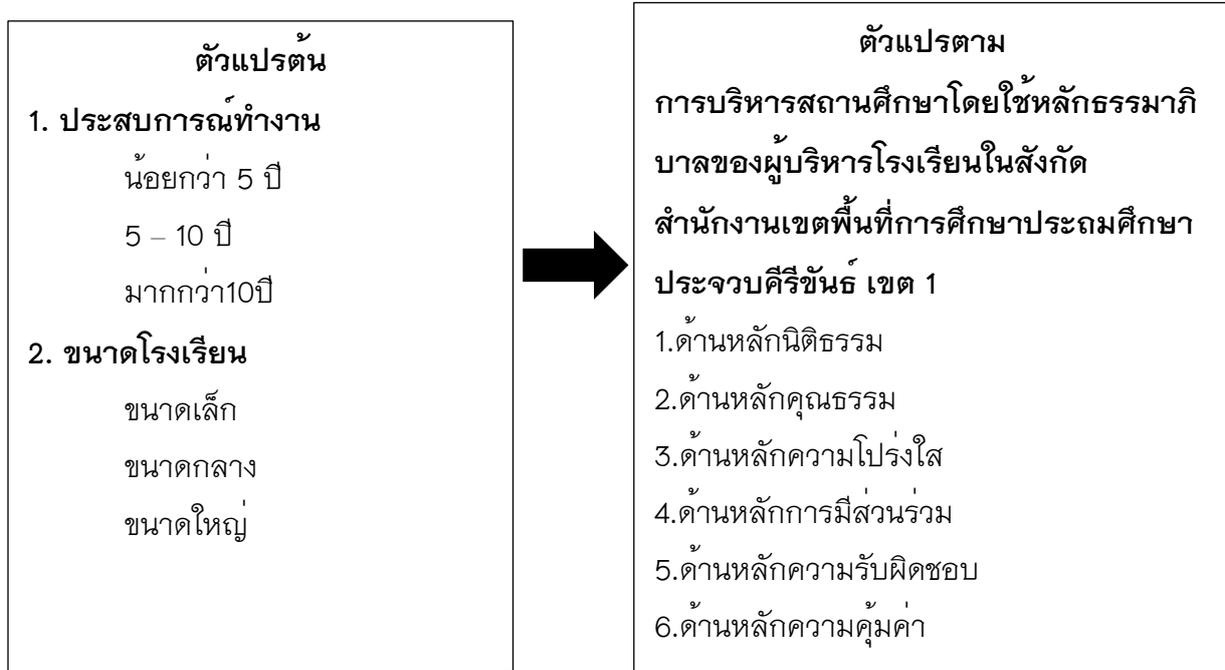
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า หลักธรรมาภิบาลมีบทบาทในการสนับสนุนให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศเป็นไปอย่างแข็งแกร่ง เนื่องจากระบบโครงสร้างต่าง ๆ ภายในประเทศ จะสามารถ พึ่งตนเองได้มากขึ้น สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการบริหารการพัฒนาประเทศให้อยู่บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย เพื่อนำมาซึ่งความอยู่เย็นเป็น สุขร่วมกันของสังคมไทยและความยั่งยืนของการพัฒนา

ก่อเกียรติ สัพโส (2553) กล่าวว่า องค์ประกอบธรรมาภิบาลของสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ. 2542 ได้ประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักธรรมาภิบาล 6 หลักนั้นคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ และหลักความคุ้มค่าจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เน้นการกำหนดเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยราชการเพื่อถือปฏิบัติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักนิติธรรม

- 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564 จำนวน 296 คน ใช้วิธีกำหนดขนาดของตัวอย่างตามตารางของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 1 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 36 ข้อ นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา ตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถามการวิจัยและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) ซึ่งพบว่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .80 รวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมจากผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 นำแบบสอบถาม

พร้อมขอความร่วมมือส่งให้บุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 296 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ระหว่างเดือน สิงหาคม ถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2564 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติค่าเอฟโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยคะแนนการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ระดับความ คิดเห็น		ระดับการ ดำเนินการ
	\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักนิติธรรม	4.44	0.62	มาก
ด้านหลักคุณธรรม	4.41	0.61	มาก
ด้านหลักความโปร่งใส	4.42	0.64	มาก
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.43	0.65	มาก
ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.43	0.64	มาก
ด้านหลักความคุ้มค่า	4.36	0.67	มาก
สรุปภาพรวม	4.42	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยคะแนนการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนการดำเนินการมากที่สุดคือ ด้านหลักนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนการดำเนินการน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยจำแนกตามประเภทการทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ประสบการณ์ทำงาน		ขนาดโรงเรียน	
	F	Sig*	F	Sig*
ด้านหลักนิติธรรม	18.55	0.00*	3.84	0.02*
ด้านหลักคุณธรรม	3.21	0.04*	10.29	0.00*
ด้านหลักความโปร่งใส	3.59	0.03*	9.56	0.00*
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	5.89	0.00*	3.75	0.03*
ด้านหลักความรับผิดชอบ	5.27	0.01*	5.49	0.01*
ด้านหลักความคุ้มค่า	3.94	0.02*	4.61	0.01*
สรุปภาพรวม	9.23	0.00*	9.43	0.00*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวม การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนการดำเนินการมากที่สุดคือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนการดำเนินการน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพร โพธิ์ภักดี (2562) พบว่า ครูสังกัดกรุงเทพมหานครรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านหลักนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปรัชญา คล้ายชุ่ม (2561) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ เขต 2 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า การ

บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปีกับ 10 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงานนั้น มีการบริหารงานโดยใช้วิธีเหมาะสมกับองค์กรและสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่สมาชิกในองค์กรจนเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และได้มีการเรียนรู้ผ่านการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการบริหารจนเกิดเป็นองค์ความรู้ สอดคล้องกับสิรินญา ศิริประโคน (2560) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน สอดคล้องกับ ลิซล เพิ่มพูน (2560) ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 พบว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและจำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับจุฑามาส นาคปทุม (2559) การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินท ปัญญาวัตใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี พบว่ารายด้านแตกต่างกัน

3. การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีบุคลากร งบประมาณ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากการบรรจุครูของโรงเรียนใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากจะต้องมีจำนวนครูตาม การบริหารงานของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก มีการบริหารงานที่เหมือนกัน ดังนั้นโรงเรียนที่มีครูมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่หลากหลายเพื่อให้โรงเรียนเกิดความโปร่งใส และใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้คุ้มค่ามากที่สุด จึงส่งผลให้การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางอยู่ในระดับสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับ สุจิตรา เรืองยิ่ง (2560) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนตามความคิดเห็นของครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่ การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่าง

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์ (2563) ศึกษาปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการดังนี้



ภาพที่ 1 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรือตามอำนาจของตัวบุคคล เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและ
2. หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเองมีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น ซึ่งทำให้บุคลากรของโรงเรียนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากความขัดแย้งกัน
3. หลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวกเป็นจริง ทันการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความ

ถูกต้องชัดเจนได้ ทำให้โรงเรียนที่เป็นที่ไว้วางใจของทุกภาคส่วน ปราศจากการคดโกงและการคอร์รัปชัน ในด้านต่าง ๆ

4. หลักความมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิดร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการร่วมตรวจสอบและร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น ซึ่งการบริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อโรงเรียน

5. หลักความรับผิดชอบต่อผู้บริหารและข้าราชการ บุคลากรทุกฝ่าย ปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ เพื่อให้งานดำเนินก้าวหน้าต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในการบริหารสถานศึกษามีการนำทรัพยากรต่าง ๆ ที่ได้รับนำมาใช้ในให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนส่วนรวม

สรุป

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน คือ กติกา กรอบ ทิศทาง กฎเกณฑ์ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของบุคคลต่าง ๆ ยึดมั่นในคุณงามความดี ความถูกต้องตามครรลองครองธรรม สามารถตรวจสอบการทำงานต่าง ๆ ได้ เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกความเห็นต่าง ๆ การพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ มีการส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลตัดสินใจสุจริตโปร่งใส ไม่คดโกง สามารถตรวจสอบการกระทำได้ทำให้ผลของงานเกิดประสิทธิภาพต่อส่วนรวม ส่งผลให้ทุกภาคส่วนเกิดความร่วมมือและได้รับความเสมอภาคจากทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัย พบว่า การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยคะแนนการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้ ส่งเสริมสนับสนุนให้หัวหน้าทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียนมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ เพื่อให้การบริหารงานต่าง ๆ

เป็นไปด้วยความโปร่งใสในการทำงาน สามารถใช้ทรัพยากรในหน่วยงานได้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด

1.2 การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งมีความแตกต่างกัน เนื่องจากประสบการณ์ทำงานและขนาดของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นจนมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของโรงเรียนต่าง ๆ ดังนั้นแล้วเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจนทำให้เกิดขึ้น ผู้บริหารและข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากควรเป็นแบบอย่างในการทำงานให้กับบุคลากร มีการพบบุคลากรในโรงเรียนไปศึกษาดูงานของโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้และให้ความสำคัญกับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นดังนี้

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ก่อเกียรติ สัพโส. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 3 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- จตุพร โพธิ์ภักดิ์. (2562). พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จุฑามาส นาคปฐม. (2559). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล อินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัย พิงขุนทด. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษากับความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 ตามทัศนะของครู (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- นิภาพรรณ ผิวอ่อน. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารสวนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปรัชญา คล้ายชุม. (2561). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์. (2563). *ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิไลพร จันทร์เสียม. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สัมมนา ธนิตย์. (2556). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). *แนวทางการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในเอกสารประกอบการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เรื่อง การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. 20 ธันวาคม 2543. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2555. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
- ลิซล เพิ่มพูน. (2560). *ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้วสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สิรินญา ศิริประโคน. (2560). *การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยเกริก.

สุจิตรา เรืองยิ่ง(2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา
เอกชนตามความคิดเห็นของครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์การศึกษาศึกษา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ.

Cronbach, Lee J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row Publishers.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.